

Uzaktan Eğitim

Uzaktan Eđitim Nedir? Bilgi, g¹/₄n¹/₄m¹/₄ ekonomisinde toplumlaryn rekabet g¹/₄Åşlerini ve geliþmiþlik d¹/₄zeylerini belirleyen en Åñnemli unsur haline gelmiþtir. Bilgi ekonomisine geÅŖiþte eđitimden sađlýða kadar her alanda biliþim teknolojileri kullanýlarak insan kaynaklaryn geliþtirilmesi ve yaþam boyu eđitim Åñncelikli Åñnem taþýmaktadır (2. Biliþim Burasý, 2004). C deđiben teknolojik yapýlanmalar k¹/₄resel eđitimde yaygýn ve ortak ÅŖÅñz¹/₄milerin geliþtirilmesine olanak verirken, ayný zamanda bireylerden beklentilerin hýzla artmasýna, eđitim kalitesinin uluslararası standartlar iÅŖinde deđerlendirilmesine yol aÅŖmaktadır (Erbarut, 2003). Y¹/₄z y¹/₄ze eđitimin (Åñrg¹/₄n eđitim) temel Åñdesi olan Åñđrenci-eđitimci iletiþiminin, uzaktan eđitimde kýsmen yerini alabilmesi iÅŖin, yeni yaklaþýmlardan yararlanýlmalydır. Uzaktan eđitim teknolojisi, uzaktan eđitimi, y¹/₄z y¹/₄ze eđitime bir alternatif olarak sunmak iÅŖin, b¹/₄y¹/₄k bir hýzla geliþmektedir. Eđitim programý sayesinde Åñđrenciler eđitim programýnýn tamamýný veya bir kýsmýný eđitim veren kurum merkezinden uzaktaki bir cođrafi konumda tamamlayabilmektedir (Volery ve Lord, 2000; USDLA, 2006). Uzaktan eđitim, gerek geleneksel y¹/₄ntemlerle ÅŖÅñz¹/₄lemeyen eđitim sorunlaryn ÅŖÅñz¹/₄m arayýplarýndan biri olarak kabul edilmesi, gerekse sađladýđy olanak ve esneklikler nedeniyle yaygýnlaþmaya devam ederken ortaya ÅŖýkacak problemlerin ÅŖÅñz¹/₄m¹/₄n¹/₄ de beraberinde getirecek biÅŖimde geliþmektedir (2. Biliþim Burasý, 2004). Uzaktan eđitim, uzaktan Åñđrenme ve uzaktan Åñđretim terimleri sýk sýk birbirleri yerine kullanýlmaktadır. Bu terimlerin aÅŖýklamalarý birbirine benzer yapýlmaktadır. Kazmer ve Caroline (2004) â€™e g¹/₄re uzaktan eđitim; kipilere ÅŖalıþmak iÅŖin rastlanýr fýrsatlar verir fakat uzaktan eđitim kipilerin kopullarý ya da mesleki zorunluluklar ile ilgilenmez. Bu y¹/₄zden uzaktan eđitim Åñnceleri â€œmektupla Åñđretimâ€• kelimesi ile eþ anlamlý olarak kullanýlýrken daha sonralarý eđitim televizyon ile birlikte kullanýlmýþtır. Ama esas b¹/₄y¹/₄mesi videoyu, telekonferans sistemini, e-mail ve interneti de iÅŖeren iletiþim teknolojileri aracýlýđý ile olmuþtur. Uzaktan eđitim, yetipkinler ve Åñiversitelere uzak mesafelerde yerleþik Åñđrenciler iÅŖin uygun bir eđitim sistemidir. Bununla birlikte, Å uzaktan eđitim, T¹/₄rkiye gibi geliþmekte olan ve Åñiversite sayýsý yeterli olmayan Åñkelerde, daha ÅŖok Åñđrenciye Åñiversite eđitimi sađlamada etkin olarak kullanýlabilir (Yazýcý ve Altap, 1999). Arapýrmacylaryn yaptýđ tanýmlardan yola ÅŖýkýđýmýzda uzaktan eđitimi; Åñđretici ve Åñđrenenin fiziksel olarak farklı mekanlarda olduđu, Åñđrenimlerin hýz ve kapasitelerine g¹/₄re ayarlayarak, eđitim teknolojilerinden yararlanarak, verimli ve kaliteli bir þekilde Åñđrenme - Åñđretme etkinliklerini s¹/₄rd¹/₄rebilecekleri bir eđitim sistemi olarak tanımlayabiliriz (Keegan, 1996; Apkar, 1996; Volery ve Lord, 2000; Alkan, 1996). Baþlýca uzaktan eđitim teknolojileri olarak mektup yoluyla Åñđretimden, basýlý materyal, radyo, televizyon, audio ve video kasetler, ÅŖokluortam, bilgisayar destekli eđitim, elektronik posta, internet, veritabanlarý, uydu teknolojileri ve videokonferanstan sanal gerÅŖeklik olarak geniþ bir yelpazede karþýmýza ÅŖýkmaktadır. Å Sýnyflandyracak olursak Etkileþimli Etkileþimsiz olarak ikiyeÅ ayırabiliriz.Å Å Internet ve iletiþim teknolojilerindeki geliþmeler uzaktan eđitimde maliyetin d¹/₄p¹/₄r¹/₄mesinin yaný syra, etkileþim, zengin g¹/₄rsel materyal kullanýmý ve eþzamanlý-farklý zamanlý uygulama olanaklar sađlamýþtır. Eđitimde etkileþim ve iletiþim ÅŖok Åñnemlidir. Uzaktan eđitim teknolojileri ilk kullanýlmaya baþlandýđýnda genellikle etkileþimli deđilken geliþen teknoloji ile Åñđrenen-Åñđretici, Åñđrenen-Åñđrenen ve Åñđrenen-Åñđretici materyal etkileþimini artýr. Å Etkileþimli uzaktan Åñđrenme sistemleri etkileþimin Senkron (Eþ zamanlý)Å Å ve Asenkron (Eþ Zamansýz) biÅŖimde olmasýn iki kategoride ele alýnabilir. Uzaktan eđitimde Canlý yayýn (Multi cast / Unicast-Broadcasting), ve Talep Åñzerine yayýn (on Demand) t¹/₄rlerine g¹/₄re etkileþim birebir-ÅŖift y¹/₄ni¹/₄, birden-ÅŖoða tek y¹/₄ni¹/₄ olabildiði gibi g¹/₄n¹/₄m¹/₄z teknolojileri ile birden-ÅŖoða ÅŖift y¹/₄ni¹/₄ etkileþim ve iletiþim m¹/₄mk¹/₄n olmaktadır. Her ÅŖýkan yeni teknoloji ile yeni bir uzaktan eđitim modeli ortaya ÅŖýkmýþtır Kullanýlacak teknolojiler metin, ses, g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ ve elektronik ortam gibi deđipik ortamlarda farklı uzaktan eđitim amaÅŖlý kullaným potansiyeline sahiptir. Tablo 1 â€™de Uzaktan Eđitim Uygulamalarý Teknolojilere sýnyflandyrylmýþtır.Å Tablo1 :Å Farklý ortam ve eđitim potansiyeli arasýndaki karþýlýklý iliþki[1]Å Å SýnyflarTeknolojilerUzaktan UygulamalarýMetin (Text)Å Basýlý material (print) Å Bilgisayarlar â€œ Ders Åñniteleriâ€œ Destekleyici materialâ€œ corresponde tutoring â€œ Databases â€œ elektronik yayýncýlýk (electronic publishingSes (Audio)Å Kasetler, Å RadyoTelefon ProgramlarTelephone tutoring,AudioconferencingG¹/₄r¹/₄nt¹/₄ (Video)Yayımllama (Broadcasting) Video kasetleri / diskleriKablo / fiber optikuydumikrodalga videoconferencing ProgramlarslervideoconferencingElektronik ortam (Computing)Bilgisayarlar telefonfiber optic / uyduISDNCD-ROM, CD-I (Interactive CD), CD-V (video CD)Å Bilgisayar Destekli Å-đretimâ€œ elektronik postaâ€œ computer conferences, â€œ audio-graphics, â€œ databases â€œ multimediaGenel ola zaman basýlý materyaller, ipitsel araÅŖlar, televizyon ve teknolojileri ve biliþim teknolojileri, uzaktan eđitimde iletiþim ortamlarý olarak karþýmýza ÅŖýkmaktadır.Å Uzaktan eđitim programýný tasarlarken hangi teknolojiyi kullanacađýmýza karar vermeliyiz. Teknolojilerin programa uyumu veÅ birbirleri ile arasýndaki fark iyi deđerlendirilmelidir. Teknolojinin avantaj ve sakýncalarýna Tablo 2 â€™de deđinilmþtir. Å Å Å Tablo 2 : Uzaktan Eđitim Teknolojilerinin Karþýlaþýmlasý[2] TeknolojiAvantajlarSakýncalar MateryalTaþýnabilir, ucuz, eriþimi kolay, iyi organize edilmiþ.Materyalin g¹/₄nderimi ve tesliminde gecikmeler olabilir. Derslere ilgi d¹/₄p¹/₄kt¹/₄r.Video kaset(CD-ROM ve DVD ortamýna da aktarýlabilir)Taþýnabilir, hareketli g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ ve ses iÅŖerir. Å-đrenenlerin iÅŖeriði VCR cihazlarý yoluyla kolayca g¹/₄zden geÅŖirmeleri olanaklýdır.Tekd¹/₄ze ders anlatýmý t¹/₄r¹/₄nde s eđilimi vardýr. Y¹/₄þerik ilginÅŖ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir.Video konferansÅ Å Å G¹/₄r¹/₄nt¹/₄ aktarýmý yoluyla Åñđretim elemanı ve Åñđrenenler arasýnda eþzamanlý ve iki y¹/₄ni¹/₄ bađlantý kurulur. Geliþmiþ teknolojiye s sistemlerle yeterli ses ve g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ kalitesi sađlanýr.Pahalýdır. Å-zel ortam hazýrlanmasýný gerektirir. Etkileþim sađlanýr an desteklenmelidir. D¹/₄p¹/₄k teknolojili sistemlerde g¹/₄r¹/₄nt¹/₄ kalitesi zayıf olabilir.Akýþkan Video (Streaming Video) veya SunumlarG¹/₄r¹/₄nt¹/₄ veya grafik ve ses aktarýmý sađlar. Ylgile izlenebilir. Materyalin tekrar izlenmesi olanaklidir. Bant ÅŖođaltma gerektirmeksizin g¹/₄ncelleþtirilebilir. Åceretimi video kadar zaman almaz.Tekd¹/₄ze ders anlatýmý t¹/₄r¹/₄nde sunu eđilimi vardýr, iÅŖerik ilginÅŖ olmadýđy ya da video ile desteklenmediði takdirde sýkýcý olabilir. Å-đretim elemanınn sunum pla gerektirir. Å-đrencilerin yeterli kapasitede bilgisayar ve internet bađlantýsý olmalıyđr.WebBilgisayara ÅŖevrimiÅŖi olarak her an her yerden eriþilebilir. Åþeþitli ders y¹/₄netim yazýlýmlarý ile (sohbet, ilan panosu vb.) iletiþime tepvik eder.Bilgisayara eriþim ve temel bazý teknik bilgiler gerektirir.ÅþevrimiÅŖi tartýþma araÅŖlarý, Ylan Panolarý, Sohbet oturumlarýÅ-đretim elemanı ve diđer Åñđrencilerle ÅŖevrimiÅŖi bađlantý sađlanýr. Senkron (sohbet) ya da asenkron (duyuru panosu) olabilir. Tartýþmalar dahil edileb G¹/₄r¹/₄nt¹/₄mler sýnyrylýdır. Hýzly ve dođru klavye kullanýmý gerektirir. Elektronik PostaÅ Kullanýmý kolay ve ucuzdur. Bilgisayar ve temel bilgisayar teknolojisi bilgisi gerektirir. Å Å Å

Uzaktan eğitim, uzaktan Öğretim, e-Öğrenme, uzaktan Öğrenme, aŞşık Öğrenme, dađýtık Öğrenme, eþzamanlı Öğrenme, Öğrenme, esnek Öğrenme gibi kavramlar Öğrenci ve Öğretmenin fiziksel olarak ayrı yerlerde oldukları bir eğitim s¼recini tanımlamak iŞsin kullanılan kavramlardan bir kaŞşıdır. Uzaktan eğitim kavramı, bu kavramlar arasında y¼llardır en yaygın kullanılanıdır. Uzaktan eğitim, fiziksel olarak ayrı ortamlarda yer alan Öğretme ve Öğrenme s¼releşlerini AŞok g¼zel bir şekilde tanımlamaktadır. Ancak son yıllarda eöuzaktan Öğrenme kavramı AŞzellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı (Picciano, 2001). Her ne kadar uzaktan Öğrenme ve uzaktan eğitim kavramları birbirlerinin yerine kullanılıyorsa da, uzaktan Öğrenme kavramı Öğreneni daha AŞok vurgulamaktadır. GerAŞekten de son yıllarda Öğrenci-merkezli Öğrenme kavramı, Öğrenme etkinliği uzaktan olsun olmasın, her t¼rl¼ eğitim ortamı iŞsin yaygın olarak kullanılmaya başlandı. A-örenci merkezli Öğrenme kavramı Öğrencinin kendi Öğrenme etkinliği ile ilgili olarak sorumluluk aldığı ortamlar kullanılmaktadır. Uzaktan gerAŞekleştirilen Öğrenmelerde Öğrenciye b¼y¼k sorumluluklar d¼þmektedir. Bu y¼zden de uzaktan Öğrenme kavramı bu t¼r ortamlar iŞsin daha uygun bir terim gibi g¼r¼lmektedir. Uzaktan Öğrenme Kavramları: Uzaktan eğitim: Farklı mekanlardaki Öğrenci, Öğretmen ve eğitim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği resmi veya kurumsal bir eğitim faaliyetidir. Uzaktan Öğrenme: A-öretici ve Öğrenenin fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunduğu durumlarda gerAŞekleştirilen Öğrenme etkinlikleridir. Sanal s¼nyf: Belli bir AŞeride bir AŞzerinden Öğrenmek amacıyla oluşan grup. e-Öğrenme (e-Learning): İnternet, bir AŞ veya sadece bilgisayar yolu ile gerAŞekleþen Öğrenmelerdir. m-Öğrenme (m-Learning): Mobil iletişim araçları yolu ile gerAŞekleþen Öğrenmelerdir. Web tabanlı uzaktan eğitim: Web teknolojileri kullanılarak gerAŞekleştirilen uzaktan eğitim etkinlikleridir. Yaþam boyu Öğrenme: Bireyin, yaþamı boyunca s¼rekli bir Öğrenme etkinliği iŞserisinde olması durumudur. Eþ zamanlı (senkron) Öğrenme: Farklı mekanlardaki bireylerin, aynı anda AŞift y¼nl¼ iletişim teknolojileri yardımıyla sanal ortamda bir araya gelip gerAŞekleþtirdikleri Öğrenme. AþevrimiAŞi Öğrenme: Bir AŞzerinden sunulan iŞerikle gerAŞekleştirilen Öğrenmelerdir. Aþ Eþ zamanlı (Senkron) uzaktan eğitim: A-öğrenme aynı anda ancak farklı ortamlarda sunulan eğitim Farklı zamanlı (asenkron) uzaktan eğitim: A-öğrenmelere hem farklı zamanlarda hem de farklı ortamlarda sunulan eğitimdir. Karma / Harmanlanmıþ (Blended) eğitim: Her t¼rl¼ teknolojinin kullanılabildiği, geleneksel ve uzaktan eğitimin farklı modellerinin bir araya getirilerek d¼zenlendiđi eğitimdir. Geleneksel eğitim: Aynı mekan ve zamanda yapılan formal eğitimdir. Eğitim: En geniş anlamıyla eğitim, toplumdaki AŞerikler iŞlenmesi s¼recinin bir parçasıdır. Formal eğitim, amaAŞlıdır; AŞnceden hazırlanmıþ bir program AŞerikler iŞlenmesinde planlı olarak yapılır; Öğretim yoluyla gerAŞekleþtirilen Formal olmayan (informal) eğitim, yaþam iŞsinde kendiliğinden oluşan bir s¼releştiir. Planlı ve amaAŞlı değil, geliþig¼zeldir. A-öğrenme Y¼netim Sistemi (LMS: Learning Management System): Farklı zamanlı veya harmanlanmıþ eğitimde Öğrencilerin ders seAŞimi ve derse katılmasına, iŞeriklerin sunulmasına, AŞilme ve değerlendirme yapılmasına, kullanıcı bilgilerinin izlenip raporlanmasına olanak sağlayan bir Y¼netim yazılımıdır. Y¼şerik: Uzaktan eğitimde belli standartlarda hazırlanarak Öğrenciye sunulan, belirlenmiþ eğitim s¼resi iŞsinde Öğrenilmesi hedeflenen editsel konu materyalidir. Eğitim: Geleneksel eğitimde eğitimi veren ve değerlendiren kiþidir. Uzaktan eğitimde ise eğitimin verilmesinden, Öğrencilerle iletişimin kurulmasından etkileşimli ortamlarda y¼rl¼t¼lecek etkinliklerden, s¼navların verilip değerlendirilmesinden ve bunların Y¼ntemlerinin belirlenmesinden sorumlu olan kiþidir. T¼rkiyeâTMde Uzaktan A-öğretim alanındaki uygulamaları A-öğretim Alanında 3 aþama s¼nyfleyebiliriz: 1) Tartıma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1927 -1961) 2) Orta Öğretim Alanındaki Uygulamalar (1961- 1974) 3) Y¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...) 1) Tartıma ve Alanda A-neriler Oluþturma (1924 -1961) 1924 â€“ Yabancı uzman raporları AŞzellikle de J. Dewey'in Öğretmen yetiþtirme konusunda uzaktan eğitimi teklif etmesi, uzaktan eğitim kavramıyla tanınmamızı sağlamıştır. 1927 â€“ İkinci teklif ise, okuma-yazma Öğretimi iŞsin "Muhabere Yoluyla Tedrisat" uygulamasıdır. Yurdumuzda inceleme yapan komisyonun hazırladığı raporun, eğitimle ilgili b¼y¼ml¼nde, okul aŞşılması ekonomik g¼rl¼lmeyen yerlerde oturanların, teknik bilgi ve genel k¼rl¼rlerini geliþtirmek iŞsin mektupla Öğretim kurslarının aŞşılması AŞnerilmiştir. 1950 â€“ Ankara Aeniversitesi Hukuk Fak¼ltesinde, Banka ve Ticaret Hukuku Raportörüne, Y¼ Bankasının desteği ile bir bankacılık kursu aŞşılması ve bu kursunda uzaktan eğitimle yapılması d¼þ¼nl¼lm¼þ ancak gerAŞirilememiştir. 1960 â€“ 61 M¼-M (Mektupla A-öğretim Merkezi) kurulurak, AŞ Mesleki ve Teknikâ€ alanlarla s¼nyrl¼ olmak b¼nyesinde deneme faaliyetine başlandı. 1962 yılında Merkez Y¼netmeliđi oluşturularak, tanımı, AŞnemi, amacı ve ilerlemeye isteyenler iŞsin tercih edilebilir bir yol olduğu ilk kez resmen belgelendirilmiştir. 2) Orta Öğretim Alanındaki Uygulamalar (1961-1974) TürkiyeâTMde Uzaktan Eğitim Anlayışının Kavramsallık Boyutundan AŞşıkarak â€“ Uygulama Boyutuna geAŞmesiyle uygulamaların başlangıçını oluþturan d¼nem olması nedeniyle en AŞnemli gelişim s¼reci olarak g¼ze AŞarpmaktaysa da uygulamalar ilk ve orta Öğretim d¼zeyinde s¼nyrl¼ kalmıştır. 1961 yılında MEB tarafından Mektupla A-öğretim Merkezi kuruldu. Öğretime başlandı, bu AŞalımlar 1966 yılında Genel M¼d¼rl¼k d¼zeyinde AŞirg¼tlenecek sistem AŞirg¼tl¼n¼ eğitim alanında yaygınlaştırmıştır. 3) Y¼ksek A-öğretim Uygulamaları (1974 - ...) 1974 yılında Mektupla Y¼ksek A-öğretim kurulmuştur. Bu gelişim yerini daha sonra Yaygın Y¼ksek A-öğretim KurumuâTMna bıraktı. Ancak, bu gelişim de başlandı. 1974 yılında Deneme Y¼ksek A-öğretim Okulu, 8 Mayıs 1974âTMde TürkiyeâTMde k¼rl¼ bir uzaktan eğitim kurumunun amacı ile kurulmuştur. 1975 â€“ Mektupla Y¼ksek A-öğretim Merkezi ve Deneme Y¼ksek Öğretmen okulu projeleri yetersiz b¼y¼ç gereksinimiyle sona erdirilmiþ, aynı yıl Yaygın Y¼ksek A-öğretim Kurumu kurulmuþ, sona erdirilen Deneme Y¼ksek A-öğretim Okulu projesi Öğrencileri bu kuruma devredilmiştir. 1979 â€“ YAYKUR â€TMun istenilen yaygınlık ve gelişmeyi sağlayamadığı gereksinimiyle AŞalımlarına son verilmiştir. 1981 yılında y¼rl¼rl¼de giren 2547 sayılı Y¼ksek A-öğretim Yasası ile Ankara Aeniversitesi b¼nyesinde bir AŞşık A-öğretim Fak¼ltesi aŞşılmıþtır. Bu fak¼ltesi, uzaktan eğitim konusunda Öğretimi yaygın hizmetleri vermektedir. 1980 ve 1990âTMly yıllarda Milli Eğitim BakanlığıâTMna bağlı olarak hizmet veren Okul Radyosu Okulu AŞirg¼tl¼n¼n eğitimi desteklerken, isteyen herkese yaygın eğitim olanağı sağlamıştır. MEB Eğitim Teknolojileri Genel M¼d¼rl¼l¼de b¼nyesinde AŞad n¼fus d¼þünde kalan bireylere uzaktan eğitim veren kurumlar ise; 1992 yılında kurulan orta Öğrenim diploması veren AŞşık Öğretim Lisesi, 1997 kurulup, 1998âTMde Öğretime başlanan ve 6., 7. ve 8. yıllarının AŞşılması sunarak ilk Öğretim diploması veren AŞşık Yüksek Öğretim Okulu, Elektrik tesisat AŞşılığı sertifikası veren Mesleki ve Teknik AŞşık OkuluâTMdur. Kaynak: AŞ [1] Evaluating Digital Distance Learning Programs and Activities: Studies, Practices, and Recommendations, World Bank Institute of the World Bank, AŞ October 2001. AŞ

[2] <http://training.ifas.ufl.edu/deft/develop/tech.htm>

Türkiye Bilim Vakfı 2003 yılında hazırlanan E-Öğrenme Kılavuzu

Salih Gökçe, "Eğitimi İbirlili Ekiplerinde Öğrenenlerin Sorun Çözerek Öğrenmeyle İlgili Tutum ve Görüşleri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst., Uzaktan Eğitim A.B.D., 2007 (Yüksek Lisans Tezi)

Â